

KOMÁROM és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

<p>Megjelenik vasárnap reggel. Előfizetési ár: Helyben: Vidéken: Egész évre . . . 4 korona Egész évre 5 K 20 fill. Fél évre . . . 2 " Fél évre . . . 2 " 60 " Negyed évre . . . 1 " Negyed évre 1 " 30 " Egyes szám ára 12 fillér.</p>		<p>HIRDETÉSEKET jutányosan számítva a kiadóhivatal vesz fel. Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szög 50 fillér. — Minden további szó 4 fillérrel több. — Nyilttéri közle- mények jutányos díjazás mellett közöltetnek.</p>	<p>Szerkesztőség: == Pandató-utca 27. szám. == Kiadóhivatal: „Pannonia“ könyvkereskedés Baross-utca 6. szám. — Kéziratokat nem adunk vissza. —</p>
---	--	--	---

III. évfolyam

1906. szeptember hó 16.

37-ik szám.

Meddig várjunk ? . . .

Gyorsaság: nem boszorkányság, így szól a közmondás. Ezt sok mindenre rá lehet fogni, de ha a gyorsaságot közügyeink javulása körül keressük, akkor a közmondás igazságába vetett hitünk csakugyan erősen megínog.

Közügyeink terén annyi a baj, annyi a régi rendszernek ferde kinövése, hogy e miatt folytonosan hangzik a panasz a sajtóban és azonkívül, azt halljuk a közélet nagy hullámverései között is, hogy megfeszített ereje daczára sem tud előre haladni a magyar társadalom; az állampolgárok jóléte, a közélet szükségszerű fejlődése nagyon is nehezen halad előre s nem bír kiemelkedni abból a posványból a melybe évtizedeken keresztül az önzés és haszonlesés gyalázatos rendszerének lovagjai bele vonszolták, a mi miatt a legszilárdabb jellem és akaraterő sem képes törekvésének, gondolatainak és eszméinek érvényesülést szerezni

Ha városunk közéletét és közügyeinek intézését figyelemmel kísérjük azt látjuk még mindég, hogy az em-

berek hiába harcolnak, hiába küzdenek, egy magukban semmi eredményt sem érnek el, sőt még most is, a midőn közéletünket egészségesebb szellem lengi át, folytonosan olyan jelenségek támadnak fel előttünk, a melyek csak a régi rendszer szüleményei s azokon a nyomokon haladnak, a melyeket az öncsinálta vezetők a maguk czéljainak elérésére egyengettek; a javulásnak azonban még csak csiráit sem tudjuk felfedezni.

Olyan általában közéletünk terén a baj, hogy annak okait hiába is keressük az egyes emberekben, hasztalan keressük az intézményekben is, mert ott nem találjuk meg, hanem megtaláljuk abban a rendszerben, a mely még mindég, mint a hidra itt is ott is felüti fejét.

Annyit foglalkoztunk már közügyeink bajaival, rá mutattunk azok forrására és eredetére, hogy szinte félve nyulunk már hozzá, nehogy a gánccsokadás vádját vonjuk magunkra, de hát nem térhetünk ki előle, mert hiszen sehol semmi fogantatja nincs a panasznak, javulást sehol nem tapasztalunk, a polgárság köztevékenysége

sehol sem érvényesül, s így közügyeink intézése tovább is abban a mederben halad, a melyből e város bajainak forrása fakad; azért tehát nem szabad tétlenül néznünk, hogy továbbra is azt az utat kövessék. Hiszen az összerokadt rendszer szülte az emberekben azt a vélekedést, hogy pénzért tisztességet, becsületet, elvet, meggyőződést, erkölcsöt, mindent, de mindent be lehet cserélni, meg lehet vásárolni vagy eladni; eladó több kevesebb minegyikből van, csak az ára változik, a szerint a mint egyik vagy másik helyen nagyobb szükség van a pénzre és hogy ezek egyikét hol és mikor lehet jobban értékesíteni.

Ezt a felfogást végre is egészségesebb és becsületesebb gondolkodásnak kell felváltani. E nélkül a polgárság javát előmozdítani nem lehet. A rendszeren azzal kell változtatnunk, hogy a közügyek intézésébe egészséges közszellemet, tudást, akaratot és hazafias érzést visszünk be, akkor azután közügyeink is bizonyára helyesebb irányba tereltetnek s közéletünkbe is más felfogás jut uralomra; a jó rendszer teremteni fog magának és a köz-

„KOMÁROM és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA.

A tacsó.

— A „Komárom és Vidéke“ eredeti tárczája. —

Irta: BENDA JENŐ.

— Most már elég volt, mert igazán megharagszom — mondta a leány. S már is haragudott. Halvány, fiatal metszésű arcza kigyulladt s szikrázó szemekkel nézett az urakra.

Az urak azonban nem vették komolyan ezt a nehezteletést. Még gunyosabban kacagtak s a szemükkel hunyorgattak. A budai kis kocsma hegynek emelkedő udvarán, melyre lépcsőn kellett fölmenni, mert egy színben volt a ház ereszével, mulatott ez a társaság. Három középkori, előkelő férfiú, típusai azoknak, a kik hivatásból nem házasodnak meg és egyre fokozódó jövedelmüket az élet lehető legtökéletesebb kiélvezésére elköltik. Ruhára, jó vacsorára, szép szeretőre. A leányon s az előkelő urakon kívül még egy ifjú ember ült az asztal mellett. A tacsó, amint itt nevezték. Első éves jogász. Testvér-öccse annak az uriembernek, aki a leányt ebbe a társaságba vezette.

Éjfél felé járt az idő. Rajtuk kívül nem is volt már vendég a virágzó akácok alatt. Az asztalon egy sereg üres vörös-boros üveg sorakozott. Nagyon magas fokig emelkedett a hangulat.

A leány lilaszínű könnyű bluzban, bordó kalapban ült az asztalfőn. Finom fehér ujjai közt idegesen tördelte az asztalon szét szórt száraz kenyér héját. Szolid, bájos megjelenésű hölgy volt, egészen fiatal, felületes szemlélésre tisztességes asszonynak tarthatta volna akárki. Csak gyakorlott szem fedezett fel az ajkain egy kevéske piros festéket, a szemöldökeinél pedig némi kormozó szenet. Viselkedésében azonban nem volt semmi kivetni való. Most is egy szalon dáma előkelőségével utasította rendre az urakat:

— Maga különösen szégyelhetné magát! — fordult a jobbán ülő gavallérhoz. — Az öcse előtt szégyelje magát! Ilyen beszédek! S fejével az asztalvége felé intett. Ott ült a tacsó. Az ajkait keményen összeszorítva, sápadt arczczal meredt maga elé. Mintha erőszakkal fojtana magába egy nagy belső felindulást.

A leány szomszédja kacagott:

— Hja a tacsó! Ne bátsd szivem! Az

most járja az iskoláit! Neked sem árt, ha okulsz egy kicsit! Megállj mondok egy másik nistoriát, az még jobb, mint az első!

— El ne mondja, mert itt hagyom magukat!

— Tatata! tatata! Nevetni fogsz! Tehát ide figyelj! Volt egyszer egy öreg pap s annak volt egy fiatal gazdasszonya . . .

A leány haragosan föluggott:

— Jöjjön Pista: Menjünk!

Az urak harsogó kacagással kísérték őket. A tacsó meg a leány azonban egész komolyan elmentek. Az udvar tulsó oldalán egy rozszant kuglizó volt. Ennek a felszere alá huzódtak. Egymás mellé telepedtek le. Hallgattak. A leány szinte elveszett egy sarok árnyékos foltjában. Kényelmesen elhelyezkedett. Kéjes érzéssel élvezte a beállott csendet és félhomályt. Amikor felnézett, szeme a tacsó izzó pillantásával találkozott. Ez a mohó, szomjas tekintet zavarta egy kissé.

— No Pista! miért ül ily csendesben? Beszéljen valamit!

A tacsóból kitört a visszafojtott indulat:

— Parasztok! Durva parasztok!

— Haragszik rájuk?

ügyeknek lelkes, önzetlen munkásokat; az olyan elemeket azonban, melyek nem valók a jobb rendszerbe, ki kell onnan zárni, mert akadályozzák a közügyeknek igazi munkáit, hogy jobb viszonyokat teremthessenek.

Ámde jobbat csak úgy várhatunk, ha a polgárság is komolyabban érdekli közügyeink iránt, s részt vesz annak intézésében.

A közterhek emelkedése ismét fenyegeti a város lakosságát, városunknak bevétele ugyszólván nincs, jövedelemmel nem rendelkezik — mert hisz azt ami van az adminisztráció lefoglalta, — így ami a költségvetésben a bevételi rovat alatt szerepel bevételnek nem tekinthetjük, mivel a városnak más bevételi forrása nincs, mint a polgárság zsebe, ezt pedig a város bevételei gyanánt nem vehetjük. A míg a város a polgárság zsebeire támaszkodik, addig csak annak anyagi erejét emészti fel.

Ébredjen fel a város polgársága és nagyobb buzgalommal vegyen részt a közügyekben mint eddig, mert ha e kötelességének teljesítését még most is elmulasztja és túri, hogy továbbra is a régi rendszer alakjai vezessék, akkor soha sem fog kibontakozni abból a szomorú helyzetből, a melybe tétlensége folytán bele jutott.

Tanügyi viszonyaink.

Tisztelet, szeretet és kölcsönös bizalom nélkül sikeres működést alig folytathat bármely testület, olyan szükséges kellékei ezek a testületi életnek, hogy nélkülük hasznos munkálkodást nem is végezhetnek, mert amint hiányzik a testületben az összhang és az együttes munkálkodásra való akarat, akkor a folytonos ellentétek annyira kiélesítik egymást,

hogy a tulajdonképeni célra való törekvés nem érvényesülhet.

A kölcsönös bizalomra. egyetértésre azonban sehol nagyobb szükség nincs mint a népnevelés terén a tantestületi életben. A népnevelés nagy érdekei, a jövő nemzedék szellemi fejlődése, a nemzeti társadalom megteremtése, erkölcsi színvonalának emelkedése szoros összefüggésben van a tanítók munkálkodásával. A mikor tehát egy tanító testületben ellentétek merülnek fel, a mint a tisztelet és egyetértés meglazul ez természetesen legkedvetlenebbet idéz elő a tanítók lelkében s kihatással van tanügyi viszonyainkra és a gyermekek oktatására.

Városunk községi iskolájának tanító testületében már a múlt iskolai év bezártával lángra lobbant a kedélyek izgalma, az iskolánál uralkodó állapotok miatt a régebbi idő óta lappangó elkeseredés kitört a tanítók kebeléből s a felzaklatott kedélyek hullámgyűrűi mind szélesebb körre terjedtek, ugyanarra, hogy az új iskolai év megnyitja előtt a közvéleményt is eresen foglalkoztatták községi iskolánk tanügyi viszonyai, de különösen a tanítói testület és az iskolai igazgató megbízatását illetően felmerült kérdések.

Már az iskolaszéki tagok választása sem tudott általános megnyugvást kelteni, miután ebben a régi rendszer folytatását látta a közönség s azon közóhaj mellőzését, hogy az iskolaszék tagjai oly egyénekből választassanak, a kik nagyobb érdeklődéssel viseltetnek a gyermekek elemi oktatása iránt, mint azok a kiknek gyermekeik nincsenek s így melegebb érdeklődésük nem foglalkozhatna az iskola és tanítók ügyeivel.

De élénken foglalkoztatta a közvéleményt a tanítóknak az igazgató tanító megbízatása kérdésében a tanfelügyelőhöz benyújtott s lapunkban is közzé adott memoranduma, a melyben a tanítók nyíltan feltárták lelküket s szinte az elkeseredés hangján kérték, hogy az igazgatói állás ne Lakatos Károly, volt igazgatóval töltsék be. Lőrinczy György kir.

tanfelügyelő azonban a tanítók keserves panaszaát és kérelmét semmibe sem vette s mit sem gondolva azzal, hogy a tanító testületben a nyugalom és béke áldásaira igen is nagy szükség van, hogy a tanítók fontos hivatásukat betölthessék, s mit sem törődve a közhangulattal, a mi a tanítók mellett nyilatkozott meg, egyszerűen a volt igazgató tanítót ültette újra a tanítók nyakára.

Visszatértünk erre, hogy tanügyi viszonyaink zűrzavaros állapotának okait mindenki megértse.

Községi iskolánknál ugyanis rosszabbak a viszonyok, mint eddig. A tanfelügyelő intézkedése és eljárása a tanítókat a legmélyebben elkeserítette és nyugalmát teljesen felzavarta ugyanarra, hogy a tanítók ujabban kérték ügyük megvizsgálását, ez azonban — mint tudjuk mai napig nem történt meg, ami a tanítók elkeseredését csak növeli; az iskolaszék szintén szembe helyezkedett a tanítókkal s tett intézkedései is magukra vonják a kritikát.

Élénken világítja meg a községi iskolánál uralkodó rendszert a tanítóknak az osztályokhoz való beosztása és munkakörüik meghatározása. Amint értesülünk s nincs okunk kételkedni benne, oly intézkedések tétetnek az igazgató és iskolaszék által, a melyek ismét növelik az elégedetlenségeket a tanítók között s a mellőzésnek és kedveskedésnek jellegét viselik magukon. Minden félreértés elkerülése végett megjegyezzük, hogy e dologgal itt az illető tanítók személyére való tekintet nélkül akarunk foglalkozni s személyeket érinteni nem akarunk, csupán a tényeket vesszük bírálathoz alá.

Az iskolától most egy állandó helyettesi minőséggel bíró tanító távozott, az iskolaszék tehát választott egy állandó helyettesítő tanítót. Ez eddig jól van. Az állandó helyettesítő tanítónak tehát tulajdonképen az volna a feladata, hogy az egyes tanítókat, a kik betegség vagy bármi okból előadást nem tarthatnak, helyettesítse. Ámde ettől a szokástól és szabálytól most eltértek az iskolánál, az

— Haragszom.

— Miért?

— Mert bántották magát. Mondta! miért túri? Miért nem hagyja itt őket egészen?

A leány hallgatott. Erre bajos volna felelni. Mondhatta volna, nem hozzájuk, hanem a finom ruhához, a ragyogó gyűrűimhez, a szép lakáshoz ragaszkodom. De ezt nem mondta. Csak sóhajtott s maga elé nézett a semmibe.

— Én nem tudom ezt nézni! — folytatta a fiu fokozódó izgalommal. — Ilyen leány mint maga... S azok ott... Hagyja itt őket! Hagyja el örökre őket!

A leányra különös hatással volt ennek a gyerek-finak a szenvedélyes könyörgése.

— Hiszen ha az úgy lehetne! — suttogta s lelke legelrejtettebb, legtitkosabb zugában megmozdult valami.

Régi eltemetett érzés, határozatlan vágy. Egy eltévesztett élet fölött való bánat.

— Lásza! — mondta a felindulástól rekedt hangon a tacsó. — Én nem régen ismerem magát. De szeretem és meg tudnék halni magáért. Jöjjön velem!

— Ugyan hova? — kérdezte a leány s elmosolyodott.

Még magam sem tudom. Majd meglátom. Nem vagyok már gyerek. Van érettségi bizonyítványom, csak akad valamilyen állás. A póstánál vagy a vasutnál. Vagy segédjegyzőnek megyek el, valahova falura. Legyen a feleségem. Meg tudok keresni annyit. És boldoggá teszem. A legtitkosabb óhaját is ki lesem és minden úgy lesz, a hogy maga akarja. No ugye megteszi? Itt hagyja ezeket! Velem jön!

A leány már nem mosolygott. Könny szökött a szemébe, úgy hatott rá ez a zagyva, éretlen beszéd. Mennyi melegség, remény, aranyos ábránd van ennek a fiatal finak a beszédében! Milyen bátorsággal akarna szembe szállni minden bajjal, minden akadálylyal! Bizonyos anyai gyöngédséggel nyult a fiu keze után s arra gondolt, mennyi keserű kudarc szükséges ahhoz, hogy ez a bizakodó légvárakat építő lélek beletörjön a lehetőségekkel számító kicsinyes élet őrlő malmába.

A tacsó megreszketett mikor a leány kezének az érintését érezte:

— No mondja, hogy igen! Mondja, hogy beleegyeznek!

A leány azonban szomoruan felelt:
Nem! Az lehetetlen!

— Pista! Sári! — hova az ördögbe tőntek ezek! — hangzott az asztal felől.

— Később maga is mosolyogni fog azon, amit ma este mondott, — mondta a leány. — És azt fogja mondani, hogy igazam volt. Jó leány voltam. Okos leány voltam.

A tacsó felelni akart, de hang nem jött ki a száján. A leány pedig hirtelen egy forró csókot nyomva az ajkára, felugrott:

— No gyere! Menjünk! már keresnek!

— Hollá! Éljen! kiáltották az urak, mikor a lila bluzt s a nyomában botorkáló tacsókat meglátták.

— Sári hallgasd csak! Volt egyszer egy öreg pap s annak egy fiatal gazdaszszonya...

A leány elmélázó, zavart tekintete, a tacsó biborvörös színe nem tűnt föl senkinek...

állandó helyettesítőnek adtak egy osztályt, a mit egyik rendszeres régebbi tanítótól vettek el, a ki különben a memorandumot szintén aláírta és ezt a tanítót helyettesítőnek osztották be, a ki tehát itt ott helyettesíteni fog, és ezen felül az igazgató irodai teendőkkel bízzák meg, szóval ott is kiségit. Már magában véve is különös, hogy egy tanítótól, a kinek osztályával feljebb kellett volna menni, ezt az osztályt elvegyék és helyettesítőnek adják, de ez a munkabeosztás a lefokozás színezetével is bír s nem alkalmas az ilyen eljárás arra, hogy a tanítók ambícióját emelje.

Arról is halottunk, még pedig komoly helyről, hogy az igazgató tanító, a ki eddig egy osztály vezetésével és tanításával volt megbízva, azon ürügy alatt, hogy az igazgatói teendők nagyon lefoglalják, meg akar szabadulni az osztálytanítástól. A tanítói és igazgatói fizetésért tehát csak az igazgató tanító teendőit szeretné végezni, de még azt sem egészen, mert a helyettesítő tanító az igazgató irodai teendőit is köteles volna ellátni. Eddig az igazgató egy osztály tanítását és az igazgatói teendőket is elvégezte, most már az igazgatói teendők elvégzéséhez is segítségre van szüksége. No hát ezt sem a tanítók, sem más közönséges halandó megérteni nem tudja. Ezen mindenki megütközik.

Az iskola vezetése, a helyett, hogy a bajokat megszüntetni igyekeznék, mind jobban a tanítók elégedetlenségét és elkedvetlenítését idézi elő. Lakatos Károly igazgatósága tehát sem a tanügynek nem használ, sem a tanítótestület nyugalma helyre állítani nem képes.

Lőrinczy György tanfelügyelőnk, a magyar nemzeti kultúra apostola, ez a dicső férfi, hiába csak jól megcsinálta a dolgát, a nagy tanfőnöknek sikerült a községi iskolában olyan gyönyörű állapotokat teremteni, a melyhez foghatót nem találunk. Sikerült az újabb tankönyvek behozatalával a szegény szülőket megadóztatni. Ezzel mindenesetre nagy szolgálatot tett a tanügyi irodalomnak, a könyvkiadó vállalatról nem is beszélünk. Hiába a jeles poéta, a nagy író, önzetlenül munkálkodik minden téren, hogy a város tanügyi viszonyait átalakítsa.

Igazán csodálatos, hogy tanfelügyelőnk, ez a szellem óriás, a felsőbb körök figyelmét még nem vonta magára, hogy a közoktatásügyi kormány érdeklődését fel nem keltette és hogy valami kitüntetés, királyi tanácsosság, vagy valami diszes cím nem érte, mert hát mégis csak megérdemelné a felsőbb elismerést, a miért oly sikeresen tudja megcsinálni a — zavart a komáromi községi iskolánál. Bizonyára ha a tanügy terén kifejtett tevékenységéről felsőbb helyre is eljut a hír — már pedig elfog jutni, akkor az elismerés nem maradhat el és kiszabadul ebből a nyomorult fészekből.

Hogy a tanfelügyelő működése folytán mily állapotba jutnak tanügyi viszonyaink s népnevelés ügyünk mit szenved, azzal ugyan ki törődik?

A tanítók pedig keresztyéni türelemmel várják mi történik újabb kérvényükkel milyen sorsa lesz jogos panaszkodás és kérelmüknek és mit csinál az iskolaszék és vajjon honnan nyernek orvoslást? . . .

Színház.

Rövid két hétig tartó előadás után véget ért a pótszezon s csütörtökön este Mezei Béla színtársulata elbucszott a közönségtől. A direktor több reménységgel jött vissza és nagyobb pártfogásra szomított, mint amilyenben részesült, de hát az előadások, noha több szép előadást mutatott be a társulat — nagyobb mérvű látogatást nem tudtak elérni, az általános közöny, mely színügyünket kíséri, nem törött meg, csupán az a lelkes kis színpártoló közönség tartott ki, a mely valóban át is tudja érezni a színművészet nagy jelentőségét és nem keres kibuvót és mentesítést, hogy a szórakozás elől elzárkózzék és a társadalmi kötelezettség alól kivonja magát.

Az idén ugyan több időt töltött itt a társulat mint az utóbbi években, s mintha néha-néha a közönség érdeklődését is nagyobb mértékben felkeltette volna, a pótszezonban azonban egyaránt lanyha volt az érdeklődés, Mezei Béla tehát társulatával bevonult Győrbe téli állomására.

Évek tapasztalatai állanak immár előttünk, hogy színügyünk is komolyan rá szorul a rendezésre, városunk rendezésének keretében ezzel is kell valamit tenni, meg kell keresni a módokat arra is, hogy az itt működő színtársulat igazatója anyagi támogatásban részesüljön s ne legyen kitéve a bizonytalanságnak. A jövő színi évadra színügyünket rendezni lehetne, ha társadalmunk vezetői komolyan hozzá látnak a munkához. E kérdéssel különben rövid idő alatt bővebben foglalkozni fogunk s megjelöljük a módokat, a melynél fogva biztosíthatjuk a társulatot.

A pótszezon nevezetesebb eseménye volt Follinus Aurél vendégfellépése, ez a jeles és nagytehetségű művész és színműíró két estén gyönyörködtette színház látogató közönségünket az ő kiváló művészetével s az ő vendégfellépésével bucsuzott el Mezei társulata.

Midőn mi is őszinte szívvel bucsuzunk el Mezei Belától és a társulat tagjaitól, csak azt kívánjuk, hogy téli állomásán minél több sikert érjen el.

Pénteken, szeptember 7-én Jókai Mór szép operettje „A Czigány báró“ kis közönség előtt került színre eléggé jó és összevágó előadásban. Baranyai Ferenc (Barinkai Sándor) szerepét jelesen töltötte be, játéka és éneke

egyaránt megérdemli az elismerést. *Honti Elma* (Saffi) erőteljes és szép csengő hangját teljesen érvényesítette, játéka pedig művészi magaslapon állott. A közönség meg is tapsolta a művésznőt. *Szilassi Etel* a nála már megszokott eleven játékkal ért el rendkívül sikert. Megemlítésre méltók Beczkói, Radványi, Szathmáryné, Ágotai és Rátkai, a kik egyaránt hozzá járultak az előadás sikeréhez.

Szombaton, szept. 8-án két előadás volt. Délután a „Rózsabimbók“ került színre. Este „Sulamitot“ adták. *Honti Elma* játszotta a czimszerepet s nagyon szép Sulamit volt, érzéssel játszott, alakítása e nehéz és változatos szerepben pompás volt. Éneke az első felvonásban szintén szép volt; dacára hogy a rekedtséget igyekezett leküzdöni, az utolsó felvonásban már észre vehető volt, hogy beteg és minden erejét összeszedte, hogy ezt elpalástolja. *Szilassi Etel* (Abigoil) gyönyörűen játszotta meg szerepét. *Radványi Dezső* (Absolon) hatalmas bariton hangja elragadta a közönséget. Az előadás általában összevágó és jó volt, csak az kár, hogy a rendezői kihagyások erősen megrövidítették.

Vasárnap, szept. 9-én megint két előadás volt. Délután „Bob herceg“ ment. Este újdóság gyanánt Sylvane és Roon 3 felvonásos énekes bohózata a „Gyöngyélet“ került nem nagy közönség előtt színre. A darab katonai durvaságokból és pikantériákból áll, sőt túlhajtott kaszárnya stílus vonul rajta végig se tartalma, se meséje. Még a ponyván sem állna meg a helyet. Azért nincs is róla mit mondanunk. A szereplők mindent elkövettek, hogy élvezhetővé tegyék, de ők sem tudtak belőle semmit sem csinálni.

Hetfőn, szeptember 10-én másodszer a „Gyöngyélet“ ment kis közönség előtt. A szereplők most is azon fáradoztak, hogy jó előadást mutassanak be.

Kedden, szeptember 11-én fél ház előtt Moly Tamás öt felvonásos énekes életképe „Egy szegény kis leány története“ újdonság gyanánt színre került. A darab meséje rövid, de igen szép erkölcsi igazságok érvényesülnek benne. Egy kivándorló család kis leánya a tömegben visszamaradt véletlenül s őt egy hegedűs koldus veszi magához, majd egy gazdag pékmesterné, a ki vagyonát is átadja neki, a kinek öcsöce egy tengerész megtanulja a pékséget s elveszi. Ennyi a darab meséje. Az előadás különben a legjobbak közé tartozott. *Ágotai Ferenc* (Gobja Péter) a hegedűs szerepét remekül játszotta, alakítása valóban művészi tehetségről adott bizonyosságot, ugyannyira, hogy őszintén megérdemli a dicséretet. *Harmath Zseni*, a társulat e kedves művésznője az elhagyott leány szerepében tündökölt s szép játékkal folyton lekötve tartotta a közönség figyelmét. *Mezei Béla* (Kalavári Márta) a gazdag pékné szerepét mindvégig finom alakítással játszotta meg. *Krasznai Ernő* (Lappanec Kázmér) élénken

Mit igyunk?

Az elsőrendű természetes szénsavas natrontartalmú ásványvizet, a mohai

Vegyvi vizsgálatok s ajánlatok az Ágnes-forrást az orvosok előtt nagyon kedvelt gyógyszerre tették s hamarosan óriási számban kerültek ki orvosi bizonylatok: dr. Kötly, dr. Stamborszky, dr. Berger, dr. Nandorfu, dr. Akantisz, dr. Blodig, dr. Fischer, dr. Mosetig, dr. Rust, dr. Werner, dr. Gebhardt, dr. Balogh, dr. Varga, dr. Szabó, dr. Scipiades, dr. Moravosik, dr. Glazer, dr. Markosfalvi, stb-ektől, a kik az Ágnes-forrást a legmelegebben ajánlották: ideges gyomorhajóknál, chronikus gyomorhurutoknál, főleg karlsbadi kura után, csontlágylásnál, angolkóránál, vese- és hólyagbetegségeknél, étvágytalanságnál, vérszegénységnek, mint övöszert fertőző betegségek ellen (typhus, cholera stb.) Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavízzel s olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. Főraktár: Ziegler Albert úrnál Komáromban.

ÁGNES.

forrást, mert feltétlenül **Kedvelt borviz!** tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; **dús szénsavtartalmánál fogva** nemcsak **biztos ovszer fertőző elemek ellen**, hanem a benne foglalt **gyógysónál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légző- és húgyszervi betegségeknek.**

és sok ügyességgel alakított. Igen kedves volt még *Komáromi* Margit (Zsuzsi), eleven és élénk játékaival emelte az előadás hatását. Radványi Dezsőt (Udvatos János) kell még kiemelnünk a ki szintén elismerést érdemel. Rátkai és Szentirmai sikerült alakításai és játéka járult még hozzá a darab összevágó előadásához.

Szordán, szeptemb. 12-én Follinus Aurél vendég felléptével a művész pályanyertes darabja a színműirodalom kiváló alkotása „Náni“ került színre. A kedvezőtlen idő miatt fél ház nézte meg a remek előadást. *Follinus* Aurél mesteri művészetében sokszor gyönyörködött már közönségünk, most is élvezettel néztük az ő utólrhetlen eleganciával teljes alakítását és játékát. A nyegle jogász szerepét élethűséggel vitte a színpadra, alakításának minden vonásában művészet tükröződött. A közönség meg-meg ujuló taps vihar között hívta lámpák elé s megéjjenezte. A művész szelleme a többi szereplőkre is átszállt. Moly Margit (Náni) pompásan játszott s felette szépen énekelte. Harmath Zseni (Róza) kedves volt, Ágotai az öreg svábot Rátkai a sváb legényt eredetiséggel adták, dicséretesen játszotta meg *Radványi* Dezső (Józi) szerepét. Az előadás egészben véve művészi magaslaton állott.

Csütörtökön, szeptember 13-án bucsu előadás volt. *Follinus* Aurél a magyar színművészetnek kiváló férfai, régi kedves ismerősünk felléptével a „Lili“ operette került színre közepes ház előtt. *Follinus* Aurél (Sainte Hypothese Vihemete) művészeti alakítását alig lehet eléggé méltatni. Játékában a finom saloniasság érvényesül. Alakítása természetesen és élethű. *Szilassi* Etel a czim-szerepet igazán kedvesen játszotta meg s szép Lili volt. *Radványi* Dezső (Automi Plechard) sok igyekezettel játszott, azonban kissé erőltetett volt alakítása. Rátkai Sándor a báró szerepében szintén nehézkesnek tűnt fel. Megemlítést érdemelnek különben *Beckói* József, *Szathmáry* Lajos és *Szentirmai* Béla.

H i r e k.

— **Személyi hírek.** *Kálmán* Rudolf, vármegyénk főispánja és *Kuszka* István dr., a nemesócsai választókerület orszgy. képv. folyó hó 8-án *Apányi* Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter kíséretében részt vettek az Apányi tiszteletére Jászberényben rendezett ünnepségen.

Beüthy Zsolt egyetemi tanár főrendiházi tag és családja mult hét folyamán Komáromban Erzsébet-szigeti nyaralójában tartózkodott és hétfőn hagyta el városunkat.

Takáts Sándor dr. a kiváló történettudós a Magyar Tudományos Akadémia tagja e hó végeig szülővárosában tölti szabadság idejét.

Baranyay Pál. A vármegye egyik legtekintélyesebb családjának tagja: bodor és sákosfalvi *Baranyay* Pál, földbirtokos, megye bizottsági tag, e hó 11-én 62 éves korában szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. Benne a vármegye egyik gavalléra, a Nemzeti Kaszinó választmányának, a Magyar Lovagyletné és Park Klubnak tagja szenderült el; régebben szerepvívó tagja volt a vármegyei közéletnek is, pár éve azonban a közszerepléstől visszavonultan élt. Halála széleskörben részvétet keltett, a vármegye házában kitűzték a gyászlobogót. *Baranyay* István, *Baranyay* Géza nagybirtokos és *Baranyay*

Mária alapítványi hölgy testvérbátyjukat gyászolják az elhunytan. Temetése e hó 13-án nagy részvét mellett ment végbe s a Bagotán megtartott gyászszertartás után hült tetemeit Kurtakeszire szállították, hol a családi sírboltba helyezték örök nyugalomra.

— **Megjött a polgármester.** *Domány* János városunk polgármestere 10 hónapig tartó szabadsága után haza jött. A kitűnő egészségben levő polgármester át is vette hivatalát. Városunk igazán nehéz viharos időket élt át a nagy nemzeti küzdelem alatt, míg őt betegsége távol tartotta.

— **Hivatalos látogatás.** *Fejerpataky* László dr. egyetemi tanár, a Nemzeti Múzeum könyvtárának igazgatója, országos könyvtári felügyelő szerdán délután a könyvtár megvizsgálására Komáromba érkezett. A kiváló tudóst Alapi Gyula könyvtárőr kalauzolta, megtekintette a könyvtár helyiségét és eszmecserét folytatott a könyvtár új épületének elhelyezése és tervezése tárgyában.

— **A függetlenségi kör közgyűlése.** Multi számunkban megemlítettük már, hogy a függetlenségi kör tagjai az alapszabályok értelmében e hó 16-án délután 3 órakor megtartandó renkívüli közgyűlés összehívását kérik, a közgyűlés összehívását kérő ívet el is küldötték *Boldoghy* Gyula alelnöknek, a ki *Körén* Józsefet, mint az aláírók egyikét értesítette, hogy vidéken való elfoglaltsága miatt a közgyűlést e hó 16-ra nem hívhatja össze, de a jövő vasárnapra egybe fogja hívni, e szerint a függetlenségi kör renkívüli közgyűlését e hó 23-án, vagyis jövő vasárnap fogja megtartani.

— **Szüreti ünnepély.** A Komáromi Iparos ifjuság Önképző Egyesülete vasárnap szép szüreti ünnepélyt tartott a Dalegyesület kertjében. A kedvezőtlen esős idő ugyan némileg megzavarta a mulatságot, de azért igen szép számú közönség jött össze az ifjuság ez ünnepélyére. Sikerült és látványosság számba menő volt a pástorok és pástornók díszes felvonulása. A délutánt a program több pontja töltötte be, este pedig, mikor a színes lampionok kigyultak, megkezdődött a konfetti és szerpentin csata, közben a szebbnél szebb magyaruhás lányok nagy serénységgel árusították a tombola jegyeket. A világpósta is nagy forgatma csinált. No de az ifjuság nem feledkezett meg a tánczról sem s ugyancsak vidáman járták. A szó szoros értelmében kitűnő volt a hangulat s kedves társas életet teremtett az ifjuság, a miben persze nagy része volt *Gruber* Lőrincz, egyesületi titkárnak, a ki a rendezőség élén fáradhatlan tevékenységet fejtett ki. A mulatság nemcsak erkölcsi, de anyagi tekintetben is sikerült. Az egyesület ezzel újabb bizonyítékát adta, hogy működésével a társas életben is hasznos szolgálatot tesz.

— **Gyászhir.** *Czirók* Jánosné született *Bartók* Julia asszony, *Czirók* János aranyosi ev. ref. lelkész hitvese folyó hó 10-én életének 72., boldog házasságának 39 esztendejében hosszas, kínos szenvedés után a jobb hazába költözött. Temetése kedden délután ment végbe Aranyoson óriási részvét mellett. A megboldogult urnó halála bánatos férjén és gyermekein kívül kiterjedt rokonságot borított gyászba.

— **Hymen.** *Hacker* Fereencz komáromi lakos kávé s. hó 12-én jegyet váltott *Löwinger* Lenke kisasszonnyal *Löwinger* Márk ógyallai kerüskedő kedves leányával.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminister *Pécsvárady* Sándor veszprémi joggyakornokot a komáromi kir. törvényszékhez aljegyzővé kinevezte.

— **Ipariskolai tanító választás.** Az iparos tanonciskolánál levő osztálytanító választása — a mit huztak halasztottak — e hó 6-án megtörtént. Az állásra *Dezső* László községi iskolai tanító egyhangulag választott meg, a ki már a mult évben is működött az iskolánál.

— **Eljegyzés.** *Dosztály* Vilma kisasszonyt a napokban eljegyezte *Ungéher* Sándor pozsonyi lakos.

— **Nyugalmazott tanító.** *Putanisch* János kúrthi kántortanító 40 évi elismerésre méltó buzgó működése után nyugalomba vonult.

Az ipartestület nyilatkozata. A komáromi ipartestület előjárósága az alábbiak közlésére kért fel:

A „Komáromi Lapok“ 36-iki számában „Egy iparos“ aláírásával oly förmedvény láttott napvilágot, melyet mivel az ipartestület előjáróságát érinti, nem hagyhatunk válasz nélkül.

Először is kétségbe vonjuk, hogy a cikk írója iparos legyen, mert az esetben tudnia kellene, hogy a komáromi iparosok nem csak mint kiállítók, de mint kiállítvány rendezők is fényesen megállították helyüket a fővárosban, mint az ország különböző részeiben rendezett kiállításon minden alkalommal. Az 1891-ben Komáromban rendezett ipar és gazdasági kiállításon a komáromi iparosok anyagi erején felül megmutatta, hogy mire képes az 1896-iki ezredéves milleniumi kiállításon elbuzott legnagyobb kintintések fényesen igazolják a komáromi iparosok tudását és életre valószínűségét. Sajnos azonban, hogy éppen ezen fáradságos munkával, tetemes költséggel, valamint nagy befektetéssel járó dolog csak vajmi ritkán hozza meg a várt eredményt és ezen okulva, az iparosok méltán tartózkodnak a könnyelmű kiadásoktól, különösen a Pécsen rendezett hiállítástól, amely nagyon is messze esik a mi vevő és megrendelő közönségünkétől.

Azon balga állítás, hogy a komáromi vagyonszámba iparos resteli iparos voltát, (mi iparosok ilyeneket nem ismerünk) silány rágalom. Olysnokat azonban igen sokat ismerünk, aki büszke az iparára és iparos voltára és ezt minden alkalommal, minden társaságban nyíltan is hirdeti.

Vagy talán bizonyára az is fáj a tisztelt „egy iparos“ név alatt takaródzó urnak, hogy akadtak olyan iparosok is, kik helyt tudtak állni a „magasabbak“ által rendezett bankettekben is?

Az „egy iparos“-nak ugyilátszik azonban, hogy legnagyobb fájdalma az iparosoknak politikai érettsége, ami nekünk különben pedig a legnagyobb örömrünk, mert a mi iparosainak béke időkben a legszebb fegyvere a szorgalmas munka és a páratlan becsületesség, a politikai küzdelmekben pedig édes hazánk szabadsága és függetlensége lelkesíti és tömöríti egy táborba egy a jobb, mint a rosszabb anyagi viszonyokkal küzdő iparosokat is.

Végül pedig az „egy iparost“ felszólítjuk, hogy ne burkoltan, hanem nyílt, férfias és „egy iparoshoz“ illő őszinteséggel beszéljen velünk és esetleges életre való és tüdővs indítványát közölje is, mi mindenkor készséggel támogatni fogjuk, mert különben úgy lennénk vele, mint ama bizonyos madárral, mely a saját fészket sem becsüli meg.

Egyébként tudni fogja a tisztelt cikk író ur, hogy névtelenül irni a legnagyobb gyáva-ság és jellemes emberhez nem méltó.

Komárom, 1906. szeptember 14.

A komáromi ipartestület előjárósága.

— **Nyugdíjválasztmányi ülés.** Komárom vármegye nyugdíj választmánya e hó 17-én, hétfőn d. e. 10 órakor ülést tart. Tárnyai: *Pöcze* János főszolgabíró és *Németh* Lajos utmester nyugdíjazás iránti kérelme.

— **A Múzeum Egyesület igazgató választmánya** kedden délután ülést tartott *Baranyay* Géza igazgató elnöklete alatt, melyen *Alapi* Gyula titkár beszámolt a Lila sir rendezésére eszközölt gyűjtés eredményéről; a kegyeletesszélra 310 korona gyűlt össze, melyen díszes koszegélyvel és kovácsolt vasráccsal kerítette be a sirt az egyesület. A titkár jelentést tett az izsai Leányvár körül augusztusban végzett ásátásról, az egyesület az eredményes ásátást örömmel vette tudomásul és *Tóth*

Kurucz János budapesti polg. iskolai tanárnak köszönetet szavazott e tárgyban kifejtett ügybuzgalmaért és fáradozásáért. Az idén még Ácson és Kecskéden lesznek ásatások. Tudomásul vette a választmány a helykályi emléktábla ünnep programját is, melyet a helyi bizottság megállapított. Az e hó 30-án d. u. 4 ó. rendezendő ünnepélyre a honvédegyelet, az országos honvédmeházat, a helyi egyesületeket és hatóságokat meghívja a bizottság. Az igmándi vértanu papok emléke ügyében Thaly Ferencz orsz. képvis. indítványa következtében az ősz folyamán nagyszabású mozgalom indul meg és a jövő évben vármegyei jellegű ünnepet rendez a környék a Múzeum egyesülettel karöltve. Felterjesztést intéz az egyesület a közoktatásiügyi miniszterhez a képtári osztály képekkel való gyarapítása tárgyában. Berencsy László dr. vál. tag vetett föl egy eszmét a műemlékek a helyszínén magyarázó táblákkal való ellátása tárgyában. A laikus közönség, ha egy váromot, vagy régi templomromot meglát, nincs tisztába annak korával, beosztásával, alakjával. A választmány élénk sajnálattal fogadta Tihanyi Gál könyvtárőr lemondását, ki spononba helyeztetett át. Komkoly Thege Miklós dr. miniszteri tanácsosnak pedig köszönetet szavazott szép és értékes adományaiért. A rendes tagok sorába felvették: Kontur István kir. mérnök, Menich János Gyógyszerész (Bokod), Posztoczky Károly földbirtokos (Tagyos pusztá), Takács Gyula ezukorgyári intéző (Ács) és Tóth Kurucz János p. tanár (Budapest).

— **Építkezés a községi iskolánál.** A községi iskolánál szükséges helyiségek kibővítési munkálatait az *iskolaév beálltával* megkezdtek s nagyban folyik az iskolánál az általános és ipítés munkája, a mi természetesen nem kis zajjal jár. Hogy ez a tanteremben folyó előadásokra mily zavarólag hat, azt hisszük bővebben nem kell fejtegetnünk. Azt azonban nem értjük, hogy miért nem végezték el az építkezést a szünetidőben az iskola év és tanítás megkezdése előtt, hiszen tudták már, hogy ki kell bővíteni az iskolát, de egészségügyi tekintetben is kifogás alá esik a késői építkezés. A dolgot csak azért említjük fel, hogy rá mutassunk annak a bizonyítékára, miként gondolkoznak a városházán és az iskolásokban. Persze most nem lehet segíteni a bajon, mert arról eltekint. Igazán szomorú idők járnak a községi iskolára, a tanítók nyugalma úgy is oda van, a tanítás csendjének megőrzésével pedig ugyan minek is törődtek volna.

— **Helyettesítés.** A községi iskolaszék kedden délután 4 órakor a városháza nagytermében dr. Keó Jenő alelnök elnöklété alatt ülést tartott, melyen foglalkozott a tanterem hiány kérdésével s elhatározta, hogy az igazgató lakásából valamint a II. leányosztály tulnag helyiségéből a tanítói szobát hozzávéve 2—2 tantermet alakít. A tanítói helyettesítések dolgában az iskolaszék akként döntött, hogy Szendrey Imrét bizta meg az igazgató elfoglaltsága folytán felmerülő osztálytanítás ellátásával, a leányiskolába pedig Pyber Margitot hívta be helyettesül.

— **A főgymnasium ügye.** Végre valahára elkészültek a főgymnasium épületeinek tervei, melyeket Herezeg Zsigmond építész készített. A főgymnasium ügyében kiküldött bizottság mult pénteken össze is ült és átvizsgálta a terveket s a kivitelre alkalmasnak találta és elfogadta, csupán csak a folyosók kibővítésére tett észrevételt s ennek kíséretében el is küldötte a pannonnalmi főpapához. Az építkezés 27000 korona költséggel van előirányozva.

— **Az országos orvosszövetség komáromvármegyei főkjá** kedden d. e. 11 órakor Berencsy László dr. elnöklété alatt látogatott közgyűlést tartott a városi kórházban. A közgyűlés állást foglal a munkások baleset biztosítása és betegsége céljából kidolgozott törvényjavaslat ellen, mely az orvosok érdekét mélyen sérti és létérdekükben támadja meg. Elhatározta, hogy álláspontja képviselével az e hó 16-án összeülő kongresszus-

son az Országos Orvos Szövetség főtitkárát bizza meg. A óvársra megindított parciális mozgalmat nem támogatja, hanem azt a közegészségügy általános rendezésének keretében óhajtja megoldani. Végül a Szemmelveisz leleplezési ünnepre Berencsy László dr. elnököt és Lipscher dr. titkárát küldte ki a szövetségi fiók nevében.

— **Ujabb találmány a világítás terén.** Egyszerűnek látszó, de igen gyakorlati és hasznos találmánnyal állunk szemben a világítás terén. A Macdonald amerikai mérnök, lámpaüveg védő egy oly újabb találmány, a mely a lámpaüvegekre alkalmazva, a hő egyensúly fentartása által megakadályozza a lámpaüvegek törését és elpattanását. Különösen nagy megtakarítást idéz elő a gázlámpák-nál, a hol az üveg elpattanása tönkre teszi az izzótestet (harisnyát) is. Az üvegvédő által 60—70 százalék takarítható meg. Gázvilágításunkat leginkább megdrágította az üvegek gyakori törése, a lámpaüveg védővel azonban sokat megtakaríthatunk. Ez új találmánynak ügyösökét Molnár M. Lajos vette át. Ferencz József-rakpart 31.

— **Nyilatkozat.** Kirchner Mihály urtól, az iparos-tanonciskolai bizottság elnökétől lapunk mult számában „Tanfelügyelőnk haragszik“ című hírlapra vonatkozólag vettük az alábbi értesítést. Megelégedéssel vesszük ezt annál is inkább, mert ennél az elnök ur egy betűvel sem vonja kétségbe, hogy a tanfelügyelő vonakodott a választást kifizetni s hogy az iskolai bizottság nem sürgette. Ennek végre is tartozott eleget tenni a tanfelügyelő. A mi pedig azt illeti, hogy a választás 3 nappal előbb megtörtént mint lapunk megjelent, csak azt jegyezzük meg, hogy lapunk 7-én le volt zárva, az elnök ur pedig a választásról nem sietett bennünket értesíteni. Ime a nyilatkozat: „A „Komárom és Vidéke“ f. hó 9-én megjelent száma abból kiindulva, hogy a Komárommegyei tanfelügyelő az iparos tanonc iskolánál üresedésben levő tanítói állás betöltésére nézve vonakodik a választás napját kifizetni. Mint az ipariskolai bizottság ez idő szerinti elnöke az igazság érdekében tartozom annak kijelentésével, hogy az ipariskolai bizottság tanító választó ülése folyó hó 6-án tehát 3 nappal a lap megjelenése előtt meg volt és azon Dezső László urat választották meg az iparos tanonciskola tanítójává. Komárom, 1906. szept. 7-én. Kirchner Mihály, elnök.“

— **Köszönetnyilvánítás.** A Komáromi Iparos Ifjuság Önképző Egyesülete által 1906 szeptember 9-én rendezett szüreti mulatságon felülfizettek és tombola megváltás címén adakoztak: Komáromvieéki takarékpénztár rtság 5 K, Lenhardt Mihály, Varga Ferencz, Fülöp Zsigmond 3—3 K, Kirchner Mihály, Darzon Antal, Molnár Ferencz, Kaubek Frigyes, Győry Mihályné 2—2 K, Dosztál József, Skrivanek Rezső, Gregosits Géza, Jobbágy Lajos, Fekete József, Pongráz Sándor, Csorna Ferencz, Tóth Jenő 1—1 K, Tar Pál 60 fill., Györke Sándor, Petőcz Károly 40—40 fill. Kvték Ferencz 30 fill., összesen 33 K 70 fill. E szíves adományokért valamint a tombolához beküldött ajándékokért a felülfizetőknek és adományozóknak ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja az egyesület választmánya.

— **A tombolajáték ellenőrzése.** A belügyminiszter körrendeletet adott ki, amely szerint az engedélyezett tombolajátékok megtartása céljából kirendelt politikai biztosok az engedélyezett feltételek megtartását kell, hogy szoroson ellenőrizzék és azokban az esetekben, amelyekben a lottódíj és nyereményadó teljesen elengedve niessen, a kincstári díjak befizetéséről meggyőződést szerezzenek, mert ha a befizetés nem igazoltatik, a huzás megkezdése eltiltandó. E rendelet hatályát a belügyminiszter a politikai biztosok közreműködése mellett megtartani szokott tárgysorsjáték körüli eljárásra is kiterjesztette.

— **Kereskedők sérelme.** A kormány több helyütt italmérségi engedélyt adott a köztisztviselőknek, tanítóknak és lelkészeknek.

Ez az újítás a kereskedőket forrongásba hozta. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület most előterjesztéssel fordult a pénzügyminiszterhez, ameben rá mutat arra, hogy a törvény határozottan megtiltja bármiféle italmérségi engedélynek a köztisztviselők lelkészek és tanítók részére való megadást s ennél fogva a szóban levő ügyben újabb megfelelő sürgős intézkedést kér. Az országos egyesület felszólította városunk kereskedő köreit is, hogy akciójához csatlakozzanak.

— **Érdekes röpirat.** Rendkívül érdekes és figyelemre méltó röpirat jelent meg a napokban Budapesten, Thaly Ferencz Lajos tollából „Néhány szó a magyar nemzeti állam kiépítéséről és a nemzeti kérdés megoldásáról“ cím alatt. A szerző eleven tollal irt munkájában itt-ott kiméretlen, de mindég jóakaró hangon veti szemünkre nemzeti hibáinkat s az: sürgeti, hogy Magyarországot mielőbb iparállammá kell tenni, mert csak így lehet nagy, szabad és független. A röpirat második része a nemzeti kérdések megoldásával foglalkozik s annak berendezésére új és figyelemre méltó módokat ajánl a képviselőház figyelmébe. A röpirat minden könyvkereskedésbe kapható. Ára 30 fillér.

— **Elveszett munkakönyv.** A komáromi rendőrkapitányságnál 1905. március hó 3-án 56|900 szám alatt Bognár Mária nevére kiállított munkakönyv a mult hó végén a város területén elveszett. A megtaláló kéri azt a rendőrségnél átadni.

— **Szép gyermekek fényképe.** A temesvári Fehérkereszt-Egyesület a következő kéressel fordul a szép gyermekek szüleikhez: A temesvári szegénygyermek-poliklinika fentartására képeslevelező-lapokat adtak ki. Ezek a sorsjegyek csak 20 fillérbe kerülnek s mégis 20.000 koronás főnyereménnyel kecsegtetik a vevőt. De amellet a bizottság művészi kiállítású képeslevelező-lapokat is ad. Megjelentek eddig hazánk legszebb tájai, a magyar festőművészet remekeinek reprodukciói s gyermekképek. Most már azt tapasztalja a sorsjáték-bizottság, hogy legjobban kelendők a gyermek arczokat ábrázoló levelezőlapok. Azon kérelemmel fordul hát a nagyközönséghez a temesvári szegénygyermek-poliklinika sorsjáték bizottsága, hogy szíveskedjék akinek a gyermek arczu gyermeke van, fényképét beküldeni, hogy azok után képeslevelezőlap-sorsjegyeket készíttethessen a bizottság.

— **A Pesti Napló új karácsonyi ajándéka.** A Pesti Napló karácsonyi albumainak sorozata a magyar génus javakincseinek gyűjteménye. Irodalmunk és művészetünk hatalmas alkotásait méltó, nemesen díszes formában mutatták be a Pesti Napló előfizetőinek. Valamennyi esemény számba ment a könyvpiacra. Náluk szebb, előkelőbb, értékesebb díszmunkák nem igen jelentek meg. S a Pesti Napló az ő albumait ajándékol adja előfizetőinek. A Pesti Napló idei ajándéka, az 1906. évi karácsonyi albuma meg fog felelni a Pesti Napló díszmunkái hagyományainak. Meg fog felelni nekik abban is, hogy kiállításra fényével felül fogja mulni a megelőző évi kiadványokat. Minden kötet különb volt az előzőnél, pedig azok az előző kötetek is egytől egyig remek díszművek voltak. A Pesti Napló idei ajándék-könyve a Rákóczi Album lesz. Nem tudomannyos, csak a történelem kutatásaiban gyökeröző irodalmi és művészeti díszmunka lesz. Ismertetni fogja a nagy kor hőseit, ünnepnapjait, és izgalmas hétköznapjait. Izzó törekvéseit, lobogó indulatait, mélységes hangulatait, dicsőségét és szenvedéseit. Javairók fogják megírni a nagy szabadságharc eleven krónikáját. És meg fog szólalni ebben a kötetben a kor költészete és izzó muzsikája. A dalkot és a tárogatóst is tanúságba idézzük. S a képzőművészetet is. Az egykorit és az újat, hogy képben, rajzban ábrázolja azt a szent-séges hőskort. Nagyszabású festmények, első-rangu ilusztrációk, kiváló mesterek alkotásai díszítik majd e művet. S a műlapokon kívül a sokszorosító művészet egész sor több szín-

nyomású képen fog remekelni. E diszes tartalomhoz méltó lesz a keret. Bekötését a magyar iparművészet elsőrangú mesterére bizzák. Hadd teljen meg a remekmű nemes tartalmának a külső megjelenése is. Ezt az új páratlan díszű ajándékot megkapja karácsonyra a Pesti Napló állandó előfizetőin kívül minden új előfizető is, aki mostantól kezdve egy évre megszakítás nélkül a Pesti Naplóra előfizet, illetve, aki karácsonyig legalább egy félévi előfizetésre magát kötelezi. Az előfizetés fél- és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető s kívánatra külön értesítést küld e módzatokra vonatkozólag a Pesti Napló kiadóhivatala, Budapesten, VI., Andrássy-ut 27.

Anyakönyvi hírek.

1906. évi szept. hó 1-től — szept. hó 14-ig.

Születések :

Szabó Irén, Praschek Erzsébet, Gyoy Aranka, Present Bernát, Grabner Ilona, Ray Imre, Kovács Ilona, Valkovics Rozália, Rédlér Ferencz, Berkes István, Dobrosi Lajos, Szűcs Dániel, Méhes Ferencz, Méhes József, Fejes Tibor, Lengyel István.

Házasságok :

Borbély Ferencz és Kaufmann Emilia, Sinn Alfréd és Stengel Mária, Dr. Kálmán Gyula és Goldberg Margit.

Halálozások :

Fürst Sámuelné 42 é. gümőkör, Jansó József 73 é. aggkor, Szerdahelyi Antalné 43 é. szivbénulás, Hahnenkanpf Károlyné 55 é. szivhűdés, Fehér Jánosné 81 é. aggkor, Kocsis Julia 34 é. gümőkör, Mikes Lajos 2 é. agyhártyalobb.

Felélés szerkesztő: **Berinkei Bálint.**

Nyomatta a kiadótulajdonos: **Pannonia** könyvnyomda

HIRDETÉSEK.

Ne olvassa!

hanem azonnal tegyen kísérletet a közismert **Steckenpferd-féle Liliomtejszappannal** **Bergmann & Co.** Drezda és Tetschen a/E. azelőtt Bergmanns Liliomtejszappan (2 törpével) mely megóvjá arcát hófehér szeplőmentesnek, s gyengéd finom színűnek.

Kapható 80 fillérért.
Kovách Arisztid örökösél
gyógyszertárában Komárom.

Makulatur papir
kilónként

7 kr.-ért kapható a „Pannonia“ könyv- és papir-kereskedésben, Baross-u. 6.

7652
ai. 906.

Komárom vármegye alispánja.

Árlejtési hirdetmény.

A Komárom vármegye törvényhatósága részére az 1907, 1908 és 1909. években szükséges irodai szerek, írógép kellékek, nyomdai és könyvkötő munkák, tüzelő anyagok, üveges munkák, továbbá a 20 tagból álló vmegyei hajdu személyzet, egyenruházatához szükséges szabó munkák, (beleértve szűcs munkát is) csizmadia munkák és sapkás munkák a 122000/902. B. M. számú rendelet 26. §-a értelmében nyilvános árlejtés útján lévén biztosítandók, ezen czélból írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalást fogok tartani, s annak határidejéül a vármegyei székház kistermében **f. 1906. évi szeptember hó 26-ik napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki.**

Az ajánlatok Komárom vármegye alispánjához címelve, lepecsételve folyó évi szeptember hó 25-ik napjának d. u. 4 órájáig az alispáni iktatóhivatalban lesznek benyújtandók, és az ajánlattevők tartoznak az árlejtési feltételekben az egyes szállításokra, illetőleg munkákra nézve megszabott összegű bántpénzt, a komáromi m. kir. adóhivatalnál készpénzben, avagy ovadékképes értékpapirokban letenni és az erről szóló letéti elismervényt ajánlatukhoz mellékelni.

Az egyes munkákra, illetve szállításokra vonatkozólag szerkesztett árlejtési feltételek az érdeklődők által az alispáni iktatóhivatalban (vármegyei székház, II. emelet) lesznek naponként d. u. 3—5 óráig betekinthetők.

A bántpénzek az árlejtési feltételekben úgy vannak megállapítva, hogy azok körülbelül 10%-át teszik az egyes vállalati összegeknek, vagyis a bántpénzekről következtetni lehet arra, hogy az egyes munka, illetve szállítás nemekben a teljesítendő illetve szállítandó mennyiség hozzávetőleg mily összegnek felel meg.

Komárom, 1906. szeptember hó 7-én.

GHYCZY,
alispán.

Megvételre keresek jókarban lévő íróasztalt. Czím a kiadóban.

BAGOTA KÖZSÉG BEN

233 hold, 912 □-ölet tevő
B I R T O K
uri lakkal és gazdasági épületekkel, — 10 hold dohánytermelési engedéllyel ösztötte,
== 3 esetleg 6 évre ==

AZONNAL BÉRBEVEHETŐ.

Feltételek

ORDÓDY MIHÁLYNÉNÁL,

Pozsony Gröszling-utca 38. sz. a. megtudhatók.

Alulírott felhívom a nagyrabecsült építő közönség b. figyelmét

építési
irodámra.

Komárom-Ujváros || Telephon szám
Igmándi-ut. || 111.

Teljes tisztelettel

Hajagos Andor

építész és okl. építőmester.

Uj Vadászfegyver

16-os Hamerlössz kitűnő gyártmány, szabadkézből eladó. Czím a kiadóhivatalban.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

„HERCULES“ folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályzóval a legmagasabb munkaképesség garantálva.

Hydraulikus sajtók különösen magas nyomás és nagy munkaképesség elérésére.

SZŐLŐ és GYÜMÖLCSÚZÓK
és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek fekvően és kocsira szerelve.

Lé-sajtók és gyümölcslé készítésére szolgáló bogyórlók. Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia“ permetezők, hordozhatóan és kocsira szerelve a szőlők és fák permetezésére, a szegecs és tormács, valamint a vértetű kiirtására; szőlő ekék gyártatnak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

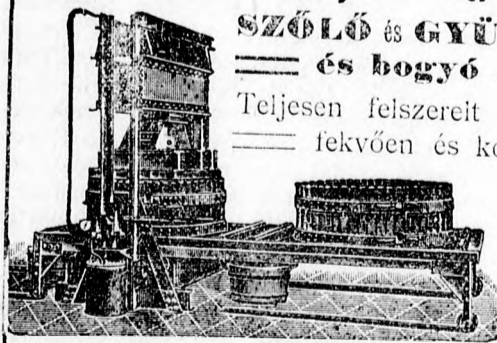
Mayfart Ph. és Társa

gazdasági gépgyárai, vasöntődéje és ekegyára által

Bécs, II. Taborstrasse 71.

Kitüntetések: 560 arany, ezüst éremmel stb.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszontárúsítók kerestetnek.

RÉTAY és BENEDEK

Oltáreépítő és templomberendezési műintézete, egyházi szerek és zászlók gyára, elvállal templomok teljes berendezését, felszerelését, kifestését és kikövezését.

BUDAPEST, IV., Váci-utca 59. szám.

Üzletáthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy Megye-utca 572. szám alatt lévő jó hírnévnek örvendő

selyem, kelme festő és vegyítisztitő intézetemet

Klapka-tér 139. szám, Fektor-féle czukrázda mellé helyeztem át.

Megemlítem, hogy tüzletem és műhelyem a legmodernebb alapon lett átalakítva és meg-nagyobbítva s így a nagyérdemű közönség legmesszebbmenő igényeinek is képes vagyok megfelelni.

Festésre vagy tisztításra elvállalok mindenemű uri-, női és gyermekruhákat, csipke és tunisz függönyöket, bútorszöveteket, napernyőket, keztüket és mind e helyen fel nem sorolt, de e szakmába vágó munkákat a legjutányosabb árban és a legszebb kivitelben. Festek vagy vegyileg tisztítok.

Vidéki megbízásokat a legrövidebb idő alatt eszközölök.

Szíves pártfogást kér

Milus János,
selyem, kelme festő és vegyítisztitő
Komárom, Klapka-tér.

Műhely: Nádor-utca 112. szám.

nélkül ne együnk levest

Földbirtokos és gazda urak!

Van szerencsém tudomásul adni, hogy a legjobb minőségű zsák és mindennemű ponyva eladását és kölcsönzését a legjutányosabb árak mellett eszközölöm.

Gazdasági lópakrocok is nagy választékban legolesőbban kaphatók.

Kivánatra árjegyzékkel készséggel szolgállok.

==== Teljes tisztelettel ====

Grünwald Lajos,

zsák ponyva és lópakroc raktára.

Komárom, Baross-utca 76. szám.

Maitz-féle sörcsarnokkal szemben.

IRODA ÁTHELYEZÉS.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy szállítási és költöztetési vállalatom irodáját Városház-utca 12. szám alá (Gruber-féle ház) helyeztem át.

==== Tisztelettel ====

WEISZ ÁRMIN, SZÁLLÍTÓ.

TANONCZOK

:: fizetéssel felvételnek a ::
„Pannonia“ könyv- és pa-
pir kereskedésben. ::

Jelzálog Hitelügyi Intézet, Komárom.

Törlesztéses kölcsönök!

Van szerencsénk a „Nagyszebeni Földhitelintézet“ kizárólagos képviselőjében a t. háztulajdonosok és földbirtokosok szíves tudomására hozni, hogy a pénzügyi viszonyok alakulása folytán

törlesztéses kölcsönök

ujjában a következő kamatlábak mellett engedélyeztetnek:

1000 koronától 30.000 koronáig terjedő kölcsönöknél évi 4 $\frac{1}{4}$ % alap kamatra 30.000 koronánál magasabb kölcsönöknél évi 4% alap kamatra.

A kölcsönök készpénzben fizettetnek ki! Magasabb kamatu kölcsönök konvertáltak. — Minden ügy két hét alatt elintéztetik.

Tisztelettel

Jelzálog Hitelügyi Intézet, Komárom

Vármegye-utca, 345. sz. (Megyeház mellett.)

Személy hitel!

Kezes és kezes nélkül katonatisztek-, papok-, lelkészek-, udvari-, állami-, megyei- és magántisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíj jogosult hölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak $\frac{1}{4}$ —25 évig erjedő időre heti, havi, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ és egész évi ókeamat törlesztéssel!

Különlegesség: A páris-bécsi enqueté értelmében tőkésítjük a jövedelmet.

4 %! 4 %! 4 %! 4 %!

Jelzálog hitel!

300 koronától feljebb I., II. és III. helyre földek, városi- és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdő épületek, malmok, ásványvíz és egyéb források és kőbányákra a becsérték $\frac{3}{4}$ részéig.

Építési hitel!

Építésfélben levő ingatlanokra 2—3 részletben, oly arányban, a mily arányban az építkezés előre haladt!

Bank és magánadósságok convertálása!

Váltó- és tárczahitel! Visszleszámítás és váltócsere kereskedőknek!

Készítünk tervezeteket különféle ujonnan alapítandó vállalatokról, valamint finanszírozzuk is ezeket. Elvállalunk technikai és geológiai véleményezéseket hites szakértők által; foglalkozunk feamálló vállalatok részvényirtasasággá való átalakításával.

Elsőnyösen! **Solid** alapon és gyorsan eszközöljük mindezen fenti műveleteket első-rangu beföldi és páris-londoni intézetek által.

Elsőrendű ajánlatok!

Kérjen prospectust!

Válaszbélyeg melléklendő!

MELLER L. EGYED

Budapest, V., Koháry-utca 19/b.

Eladó ebédli asztal. Egy jókarban levő nagy átalakítható 12 személyre való ebédli asztal jutányos áron eladó. Czim megtudható a kiadóhivatalban.

HÁZ ELADÁS. Komárom újváros gyár-utca 56. sz. kettős telekből álló üzlet helyiségek, és építkezési célokra alkalmas ház szabadkézből eladó. Értekezés ott lakó tulajdonosnál.

Okleveles tanítónő. Zongora órákat ad ugy házakban mint lakásán — Elfogad növendékeket a polgári és elemi tantárgyak oktatására. Olaj- valamint vízfestészetben oktatást ad Lukács Hedvig, okl. tanítónő. Komárom, Gróf Széchényi-utca 1-ső szám.

Hotel Belvedere
ideál
szinzig
ruhig
gutz billig

A Statsbenhof, Südbanhof, a cs. és k. Arsenal, az ideális Mária József park közelében. Remek :: park, tó, sziget, hid, barlang s vizeséssel. :: **Tiszti szállások.** 200 kényelmes szoba 2 koronától feljebb. Különlegessége: nagyobb beszállásolás akár butorozott avagy butorozatlan szobákba is.

Jó és hibátlan

igavonó szamarak

4—6 évesek nagyobb mennyiségben megvételre kerestetnek Ajánlatokat lehetőleg németül kér a „Wiener Tierschutzverein“ Wien, I. Wildpretmarkt 5.

TISZTASÁG! EGÉSZSÉG!

Komáromban, a Kossuth-téri 8. sz. Szarvai-féle házban izléssel, a tisztaság és egészség legmesszebb menő követelményeinek megfelelően és díszesen berendezett s a legnagyobb igényeket kielégítő

SÜTŐDÉMET

három nagy sütő kemenczével bővittem ki, a melyek a modern építkezés rendszere szerint készültek és Komáromban egyedül állanak.

Házi kenyér sütésre a három kemence naponként, délelőtt 9 óratól és délután 1 óratól a közönség rendelkezésére áll.

Jó buza és rozskenyér, valamint a legfinomabb sütemény bármily nagy mennyiségben való szállítását elfogadom.

A legízletesebb buza és rozskenyér s egyéb sütemény a tisztaság és egészségre való szigorú felügyelet mellett készül sütődémben.

Legfinomabb budapesti gőzmalmi liszteket állandóan raktáron tartok.

HORVÁTH JÓZSEF SÜTŐ MESTER.

VAN-E ÖNNEK

„MACHDONALD“-féle lámpaüveg védője?

Ha nincs, forduljon

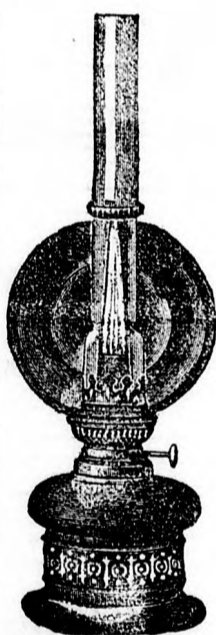
MOLNÁR M. LAJOS

ügynökségi irodájához

Komárom, Ferencz József-rakpart 31.

A lámpaüveg védő a hőgyensúly fentartása által megakadályozza az üveg elpattanását és így nagy megtakarítással jár.

Megvédi az izzótestet, olcsóvá teszi a gázvilágítást.

EHRENTHAL SÁNDOR

férfi szabó. — Komárom.

Ajánlja magát minden idényre mindennemű

férfi, fiu és gyermekruhák

legizlésebb szabás s legolcsóbb árak melletti elkészítésére.

Szabadságolandó katonák előzetes megrendelés esetén külön 20 % árengedményben részesülnek.

EHRENTHAL SÁNDOR

Kisbaross-utca Komárom.